

მწვანე ალტერნატივას შენიშვნები და კომენტარები შპს „ჯორჯია მეტალის“ მეტალურგიული საწარმოს სკოპინგის ანგარიშის თაობაზე

23 იანვარი, 2020

გარემოსდაცვითი და სოციალური
სამართლიანობისთვის
საქართველოში

წარმოგიდგინთ მწვანე ალტერნატივას შენიშვნებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ გვერდზე განხილვისათვის [გამოქვეყნებულ](#) შპს „ჯორჯია მეტალის“ მეტალურგიული საწარმოს სკოპინგის ანგარიშზე.

ანგარიშის თანახმად, შპს „ჯორჯია მეტალი“ ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის სოფ. არგვეთის ტერიტორიაზე გეგმავს მეტალურგიული საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციას; დაგეგმილია რკინის ჯართის გამოსადნობი ღუმელების დამონტაჟება და სხვადასხვა კვეთის არმატურის წარმოება.

ალტერნატივების ანალიზი

სკოპინგის ანგარიში მოიცავს ქვეთავს სახელწოდებით „ნულოვანი ალტერნატივა“, თუმცა შესაბამისი ინფორმაცია წარმოდგენილი არ არის. უმოქმედობის ალტერნატივა უნდა გულისხმობდეს საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას და არა პროექტის განხორციელების შედეგად მიღებულ სარგებელს, როგორც ეს ანგარიშშია განხილული.

ანგარიშში არ არის წარმოდგენილი საწარმოს ადგილმდებარეობის ალტერნატივები, ნაცვლად ამისა წარმოდგენილია უკვე შერჩეული ტერიტორიის აღწერა. თუმცა, ანგარიშის 9.2 ქვეთავში რომელსაც მაინც „საწარმოს განთავსების ალტერნატივა“ ჰქვია, აღნიშნულია, რომ, ადგილმდებარეობის ალტერნატივები განხილული იქნა ადრეულ ეტაპზე, სანამ ინვესტორის მიერ საქმიანობისათვის საჭირო მიწის ნაკვეთის შექმნა მოხდებოდა. როგორც ანგარიშში ვკითხულობთ, მიწის შერჩევის დროს გათვალისწინებული იქნა შემდეგი კრიტერიუმები: 1. მიწის კატეგორია; 2. მდებარეობა (ზონა); 3. დასახლებულ პუნქტთან დაშორება; 4. არსებული ინფრასტრუქტურა. რეალურად არცერთი ალტერნატივის განხილვისას არ არის ნაჩვენები რამდენია თითოეულის შემთხვევაში დაშორება უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან. საბოლოო ჯამში, არჩეულ იქნა ტერიტორია, სადაც საწარმოო ტერიტორიასა და მოსახლეობას შორის დაშორება მხოლოდ 40 მეტრია.

არსებული საწარმოო ტერიტორიის შემთხვევაში „ტერიტორიაზე შედის ასფალტით დაფარული გზა, მიმდებარედ შემოდის სარკინიგზო ჩიხი, განთავსებულია ენერგო პრო ჯორჯიას ელ. მომარაგების ქვესადგური. ტერიტორია მოსახერხებელია სატრანსპორტო გადაზიდვებისათვის. მისანვლოშია (მოწყობილია ან ახლოსაა) საჭირო ინფრასტრუქტურა“. დანარჩენი ორი ალტერნატივის შემთხვევაში ინვესტორს დამატებითი თანხების გაღება მოუწევდა გზის და სხვა ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად. ამიტომ არჩეულ იქნა ალტერნატივა, რომელიც გულისხმობს საწარმოს განთავსებას მოსახლეობასთან სიახლოვეს.

ქვეთავი ნათლად აჩვენებს, რომ გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა ეკონომიკური ფაქტორის გათვალისწინებით. მესამე ალტერნატიული ვარიანტი შერჩეულ იქნა ინვესტორის სასარგებლოდ და საერთოდ უგულვებლყოფილ იქნა მოსახლეობასთან დაშორების საკითხი.

ანგარიში უნდა მოიცავდეს ადგილმდებარეობის რეალურ ალტერნატივებს.

თბილისი, 0179, საქართველო
ფალიაშვილის ქ. 39b, IV სართ.
ტელეფონი: (995 32) 222 38 74
ელ.ფოსტა: greenalt@greenalt.org
ვებ-გვერდი: www.greenalt.org

ზოგადი სახის შენიშვნები

სკოპინგის ანგარიში არ მოიცავს ყველა იმ ასპექტს, რომელიც სავალდებულოა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“. ამასთანავე, სკოპინგის ანგარიშისთვის მნიშვნელოვანი საკითხები არ არის სათანადოდ განხილული.

1. ზემოქმედება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მხოლოდ დადებითი კუთხით არის შეფასებული. ანგარიში არ მოიცავს ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით ადამიანის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ.

2. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს მოწყობის პროცესში ხმაურის წარმოქმნა და გავრცელება მოსალოდნელი იქნება მშენებლობის ორგანიზების პროცესში სამშენებლო მასალების შემოზიდვის, მიწის საექსკავაციო სამუშაოების დროს, მძიმე ტექნიკისა და ავტოტრანსპორტის მუშაობის შედეგად. ხოლო, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაური წარმოიქმნება ჯართის მიღება-ჩამოცლის და დამუშავებისას, გლინვის პროცესისას, სავენტილაციო სისტემების ვენტილატორებისა და ძრავების მუშაობისას (10.3 ქვეთავი). ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ხმაური უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს მოსახლეობაზე. რაზე დაყრდნობით არის ეს დასკვნა გაკეთებული გაუგებარია.

საწარმო უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან დაახლოებით 40 მეტრით არის დაშორებული. ამიტომ, მიგვაჩნია, რომ ხმაურის გავრცელებისა და ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობაზე გავლენის საკითხი სრულყოფილად უნდა იყოს შესწავლილი.

3. ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო და ტექნოლოგიური პროცესისათვის აუცილებელი მასალების საწარმოს ტერიტორიაზე შეზიდვა ავტომობილებით იგეგმება. აღნიშნულთან დაკავშირებით, მოცემული უნდა იყოს დღე-ღამის განმავლობაში მოძრავი მანქანების სავარაუდო რაოდენობა და მოძრაობის განრიგი. სათანადოდ უნდა შეფასდეს მიმდებარე ტერიტორიებზე მოსახლე ადამიანების ჯანმრთელობასა და სიმყუდროვეზე მანქანების გადაადგილებით გამოწვეული (გამონაბოლქვის, ხმაურისა და მტვრის გამო) უარყოფითი ზემოქმედება.

4. ანგარიშის თანახმად, საწარმოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე საჭირო ტექნიკური თუ სასმელ-სამეურნეო წყლის მომარაგება მოხდება მიწისქვეშა წყლებიდან, რისთვისაც მოეწყობა საჭირო რაოდენობის ჭები (7 თავი. ობიექტის წყალმომარაგება კანალიზაცია).

სოფელ არგვეთის მოსახლეობის ერთ-ერთი პრობლემა სწორედ წყალს უკავშირდება. მოსახლეობა სასმელი და საყოფაცხოვრებო დანიშნულებით გამოსაყენებელ წყალს ჭებიდან იღებს. ბოლო წლებში, განსაკუთრებით გაზაფხული-ზაფხულის სეზონზე, ადგილობრივები მუდმივად უჩივიან ჭაში წყლის დონის კლებას, რის გამოც ისინი ხშირ შემთხვევაში სასმელი წყლის გარეშე რჩებიან. ამ ფაქტს, მოსახლეობა, სოფლის ტერიტორიაზე საწარმოების მიერ ახალი ჭების მოწყობას და მათ მიერ წყლის ჭარბად მოხმარებას უკავშირებს.

აქედან გამომდინარე, მიგვაჩნია, რომ კომპანიამ სათანადოდ უნდა შეისწავლოს ახალი ჭების მოწყობის შემთხვევაში გრუნტის წყლებზე ზემოქმედების საკითხი.

5. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მერვე მუხლის მესამე ქვეპუნქტის მიხედვით, სკოპინგის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას ჩასატარებელი საბაზისო/საძიებო კვლევების, გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო მეთოდებისა და გარემოს თითოეული კომპონენტის შესწავლის მეთოდების შესახებ, სადაც ასევე განხილული უნდა იყოს გარემოს თითოეული კომპონენტის შესწავლის პერიოდი (წლის რომელ სეზონში, რომელ თვეებში მოხდება შესწავლა, რამდენი ხანი გაგრძელდება შესწავლა). სკოპინგის ანგარიშში ასეთი ინფორმაცია არ არის წარმოდგენილი.

6. სკოპინგის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. ანგარიში ასეთ ინფორმაციას არ მოიცავს.

საჯარო განხილვის ჩატარების შესახებ საზოგადოების ინფორმირება

2020 წლის 21 იანვარს სოფელ ქვედა საქარის საბჭოს შენობაში ჩატარდა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვამდე მწვანე ალტერნატივას თანამშრომლები იმყოფებოდნენ სოფელ არგვეთაში. როგორც მოსახლეობასთან საუბრისას გაირკვა, პროექტის ზეგავლენის ქვეშ მოქცეული მოსახლეობა დაგეგმილი საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციას საერთოდ არ ფლობდა. მას შემდეგ, რაც მათ დაგეგმილი განხილვის შესახებ შეიტყვეს, შეხვედრაზე დასწრების სურვილი გამოთქვეს, თუმცა იმის გამო, რომ განხილვა ტარდებოდა სოფ. ქვედა საქარაში, მათ წასვლა ფიზიკურად ვერ შეძლეს.

საჯარო განხილვის მსვლელობისას სამინისტროსა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს თანამშრომლებმა განმარტეს, რომ სამინისტროს მიერ ინფორმაციის გავრცელება მოხდა საჯარო დაწესებულებების ვებ-გვერდზე და სოფელ ქვედა საქარის ადმინისტრაციულ ერთეულში ინფორმაციის გადაგზავნის გზით. ასევე, ადმინისტრაციამ განცხადებები სოფ. არგვეთაშიც განათავსა. აღნიშნული სიმართლეს არ შეესაბამება, განხილვის დღეს ვიმყოფებოდით სოფ. არგვეთაში და განცხადება საჯარო განხილვის შესახებ გამოკრული იყო მხოლოდ არგვეთის ცენტრის ავტობუსის გაჩერებაზე, რომელიც საწარმოო ტერიტორიასთან ახლომდებარე მოსახლეობიდან თითქმის ერთი კილომეტრით არის დაშორებული. ეს ფაქტი ასევე დაგვიდასტურა სოფლის მაცხოვრებლებმაც.

რადგან სამინისტრომ არ უზრუნველყო საჯარო განხილვის შესახებ განცხადების გავრცელება და შესაბამისად, საქმიანობის უშუალო ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული მოსახლეობის პროცესში საზოგადოების ჩართვა, აუცილებელია საჯარო განხილვა ხელახლა ჩატარდეს. ამასთან მნიშვნელოვანია, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ შეასრულოს მისთვის გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით დაკისრებული ვალდებულება და საჯარო განხილვის ჩატარების შესახებ ინფორმაცია განათავსოს როგორც სამინისტროს და შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოების ვებ-გვერდებზე, ასევე გზმ-ისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის განხორციელების უახლოეს საჯარო ადგილას, ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილას: ტრანსპორტის გაჩერებაზე, სკოლასთან, სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებასთან, სავაჭრო ცენტრთან, ფოსტის ოფისთან ან/და საზოგადოებრივი თავშეყრის სხვა ადგილებთან. ამასთანავე აუცილებელია, დაინტერესებულ საზოგადოებას სკოპინგის ანგარიშზე შენიშვნებისა და მოსაზრებების მომზადებისათვის მიეცეს კანონმდებლობით განსაზღვრული ვადა.

დასკვნა

შეჯამების სახით უნდა აღინიშნოს, რომ ერთის მხრივ, საქმიანობის განმახორციელებელმა არ უზრუნველყო გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისი სკოპინგის ანგარიშის წარმოდგენა; ხოლო სამინისტრომ არ უზრუნველყო საჯარო განხილვის შესახებ განცხადების გავრცელება და შესაბამისად, პროცესში დაინტერესებული საზოგადოების ჩართვა.

ყოველივე აღნიშნული გამორიცხავს საქმიანობაზე დადებითი სკოპინგის დასკვნის შესაძლებლობას.